

Öcsödi Ágnes bírónő a GVH elmúlt 15 évéről

Dr. Öcsödi Ágnes a Fővárosi Bíróság akkoriban megalakult Közigazgatási Kollégiumának bírójaként 1992-től tárgyalja a „versenyügyekben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata” iránt indított pereket – mondhatjuk, elsőként találkozott a bíróság elé kerülő ügyeinkkel. Korábban polgári joggal, családjoggal foglalkozott.

Vt.: – Hogyan, miért történt a váltás? Elismert, rutinos polgári bíróként miért vállalkozott egy új jogterület megismerésére?

Ö. Á.: – A bírói munka varázsa éppen abban áll, hogy még azonos ügycsoporton belül is igen színes, változatos feladat az egyes esetek megismerése, a tényállás kiderítése, a bizonyítékok mérlegelése, a jogvita eldöntése. Mondják, ahhoz, hogy egy bíró változatlan érdeklődéssel, kellő lelkesedéssel, kíváncsisággal, friss szemmel fogadja az ügyeket, 5–8 évente célszerű ügycsoportot váltani - ezt tettem én is, és nem bántam meg.

Amikor a kollégiumvezető felajánlotta ezt a lehetőséget, először is elolvastam a Verseny törvényt. Érdekesnek találtam. A törvény szövegéből kitűnt újszerű szemlélete, a fogalmak, lehet gondolkodni, megoldásokat keresni. Az is vonzott, hogy miután ezen a területen nincs kialakult bírói gyakorlat, részt vehetek ennek kialakításában, minden döntés első lesz a maga nemében - így igent mondtam.

Az első perek érkezése után folyamatos ügyeimnek kb. 1/5-ét adták a versenyügyek. Ez azt jelentette, hogy kb. 50 ügygel folyamatosan dolgoztam. Megjegyzem, néhány kivételtől eltekintve elvileg csak én tárgyaltam versenyügyeket.

Vt.: – A „versenyügyeken” belül milyen megoszlást mutattak az egyes jogsértésekhez kapcsolódó perek?

Ö. Á.: – Az indulásnál a fogyasztók megtevesztésével kapcsolatos perek érkeztek. Az akkoriban induló piacgazdaság gyermekbetegségeihez tartozott a fogyasztókra rázúduló számtalan, korábban ismer-

retlen értékesítési forma – gondolok pl. a csomagküldő szolgáltatókra –, a hiányos tájékoztatások, a hangzatos, de félreérthető reklámok stb. Igen sok ügy indult a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt is, majd a későbbiekben a súlypont áttevődött a kartellügyekre. Legkevesebb, alig néhány ügy érkezett az összefonódásokkal kapcsolatban.

Vt.: – Lehet-e különbséget tenni az ügyek között azok nehézsége szerint, és van-e „kedvenc” ügycsoportja a Bírónőnek?

Ö. Á.: – Az ügyek „nehézségét” nem lehet ügycsoporthoz kötni. A fogyasztók megtévesztésével kapcsolatos perek általában egyszerűbbek, de felmerült itt is néhány érdekes kérdés, melyekre a választ ugyancsak a bírói gyakorlat adta meg, így pl. a „speciális” fogyasztók fogalma – gyógyszer, gyógyhatású szer tájékoztatója, reklám esetén.

A bíróság nem volt elnéző a jogsértést elkövetőkkel, mielőbb rendre, tisztességre kellett tanítani azokat, akik a naiv fogyasztók bizalmával visszaéltek. A Versenytanács szigorú bírságait a Bíróság sem igen enyhítette, nem fogadta el a jog-

sértők kimentéseit. Az évek során a fogyasztókkal szemben nőtt az elvárás, az „ésszerűen” viselkedő fogyasztó kötelessége lett gondosan eljárni vásárlásainál, választásánál.

A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés nagyon sokszínű lehet, míg a kartellügyekben a bizonyítási nehézségek, az elmentéses állítások mérlegelése teszi izgalmassá a tárgyalást. Különösen kell figyelni arra például, hogy a vizsgálat során betartották-e a garanciális jellegű eljárási szabályokat.

Minden ügycsoportban vannak szép, jogilag érdekes ügyek.

Vt.: – Melyik volt a legemlékezetesebb ügy?

Ö. Á.: – Azért említem most az ún. Kávékartellt, mert ez jó tíz évvel ezelőtt indult, rendkívül érdekes volt a bizonyítási eljárás, a bizonyítékok mérlegelése és példa arra is, hogy a mérlegelés milyen sajátos, speciális megnyilvánulása az, hogy ugyanazon tényeket eltérő módon értékelhetünk. Így adódott, hogy hat bíró eltérően dönt és közel 10 évvel a per indulása után került végleg lezárásra.

Vt.: – Miután Ön szinte a kezdetektől napjainkig folyamatosan tárgyalt versenyügyeket, így követhette a Verseny törvény több módosítását is. Ezek zavarták vagy éppen segítették a bírói munkát?

Ö. Á.: – Az 1990. évi LXXXVI. törvény eljárásjoga meglehetősen szűkszavú, hézagos volt. Ezen az egymásra épülő törvény módosítások sokat segítettek.

Hasznos volt a Tptv. módosítása, amikor az eljárási kényszer helyébe a hivatal-

A GVH a bíróságon

A hatályos versenytörvény lehetővé teszi, hogy az ügyfél a GVH érdemi határozatának felülvizsgálatát keresetben kérje a bíróságon. A kereset nyomán indult közigazgatási perben - melyet I. fokon a Fővárosi Bíróság, II. fokon pedig a Legfelsőbb Bíróság, illetve 2003 közepétől a Fővárosi Ítéltábla folytat le - a bíróság a GVH határozatát megváltoztathatja, illetve a határozatot hatályon kívül helyezheti, valamint ez utóbbi esetben új eljárás lefolytatására is kötelezheti a GVH-t.

A hivatalból indított eljárások körében a határozatok megtámadása tekintetében 2004-ben is folytatódott az a korábbi éveket jellemző tendencia, hogy a marasztaló határozatok közel felét támadják meg, míg a megszüntető határozatok esetében gyakorlatilag minden ötödik határozat felülvizsgálatát kéri – szinte kivétel nélkül – a versenyfelügyeleti eljárást kezdeményező bejelentő.

A jelenlegi versenytörvény alapján eddig megtámadott 282 határozat több mint kétharmada (195 határozat) jogerősen elbírálásra került. Ezek közül a Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság (illetve az Ítéltábla) 15 esetben változtatta meg a jogalap tekintetében a Versenytanács határozatát, további 14 esetben pedig kisebb-nagyobb mértékben csökkentették a bíróságok a kiszabott bírságot. Az előzőek egyértelműen jelzik, hogy a korábbi versenytörvény alkalmazásában a bíróságok és a GVH között kialakult jogalkalmazási harmónia, a hatályos versenytörvény alkalmazása során is fennmaradt.

ból történő ügyindítás lépett és az egyéni sérelmet felváltotta a „közérdek” sérelme, mint a versenyfelügyeleti eljárás megindításának egyik feltétele. Úgy érzem az egyes módosítások a gyakorlat során felmerülő kérdések figyelembevételével történtek. Talán lett volna még hasznosítható észrevételem, ha előzetesen, kellő időben megismerhettem volna a javaslatok szövegét.

Vt.: – Van-e valami a törvényben, amit különösen jónak vagy rossznak tart, Bírónő?

Ö. Á.: – Nagyon jónak tartom a GVH elnöke által elrendelhető ágazati vizsgálatokat. Hasznos információkhoz juthat így a Hivatal, amelyek akár lehetővé is tehetik bizonyos jogsértések feltárását.

Nem tartom szerencsésnek azt, hogy nem a Tptv.-ben, hanem közleményi formában szerepel a bíróság összegének meghatározásánál alkalmazandó tájékoztató - ez sok vitára ad okot.

Vt.: – Bár korábban egyesbíróként járt el versenyügyekben a Bíróság, most a bíróság összegétől függően 3 tagú tanácsban tárgyalnak. Önhöz melyik forma áll közelebb?

Ö. Á.: – Az ügyek nehézségét nem a bíróság összege, hanem a jogkérdés nehézsége határozza meg. Amikor egyesbíróként járok el, a döntés felelőssége kizárólag engem terhel - ez adja a bírói munka nehézségét, de szépségét is.

Vt.: – Mondhatjuk-e, hogy Ön a versenyjogra szakosodott?

Ö. Á.: – A közigazgatási perek közül természetesen más típusú ügyeket is tárgyaltam, ezek között is megtaláltam az

összefüggéseket – pl. a közbeszerzési eljárás és a versenyügyek ismerete sokszor egymásra épül. Ez a dolgok megértéséhez segítséget adhat.

Vt.: – Tudjuk, Ön még tárgyal versenyügyeket és már tárgyal polgári pereket is. Most miért váltott?

Ö. Á.: – Az elmúlt hosszú időszak szép volt, érdekes volt, örülök, hogy részt vehettem benne. A versenyjognak, de a Versenyhivatalnak is van presztízse, a bírói kollegák szeretik a versenyjogot, szívesen tárgyalják, megvannak az utódok is. Rám új feladatok várnak.

Vt.: – Sok sikert, köszönjük a beszélgetést!

AZ INTERJÚT KÉSZÍTETTE:
LÁSZLÓ ILDIKÓ

